

Tórshavn, tann 11. februar 2004

Álit

viðvíkjandi klaguni frá A um noktan av fiskiloyvi til B1 og um álagt gjald fyri avrit latin í sambandi við skjalainnlit

A hevur latið umboðsmanninum eina klagu um avgerðina hjá Fiskimálaráðnum um ikki at veita bátinum B1 fiskiloyvi, og um at rokning var send honum fyri avrit av skjølum, sum hann vegna klient sín hevði biðið um innlit í. Klagan er soljóðandi:

"Eg loyvi mær hervið vegna klient okkara, B at kæra avgerðina hjá Fiskimálaráðnum um ikki at skriva út fiskiloyvi til bátin B1.

Málgongdin

B hevur átt bátin B1 síðani 1988. Áðrenn tað átti C bátin undir navninum B2.

Nýggja skipanin við fiskiloyvum kemur í gildi við lógini um vinnuliga fiskiskap frá 1994. Tá vóru nógvir bátar, sum vórðu ríknir partvíst vinnuliga og avreiddu til fiskakeyparar viðhvørt. B var ein av mongum sjómonnum, sum rak bátin hjá vinnuliga í tíðarskeiðum, tá hann var heima.

Báturin B1 fær eftir nýggju skipanini loyvi at reka húkaveiði í øllum færum:

- tíðarskeiðið 7. mai 1999 til 31. august 1999
- tíðarskeiðið 1. september 2000 til 28. februar 2001

14. januar 2003 tekur Fiskimálaráðið tó ta avgerð, at "...báturin er bygdur í 1983 og skrásettur 26. mars 1999... Í lógini um vinnuliga fiskiskap... er sett sum treyt fyri at fáa útskrivað fiskiloyvi, at báturin er skrásettur fyri 1. januar 1995."

Síðani hevur Fiskimálaráðið hildið fast um avgerð sína. Fiskimálaráðið hevur ført fram, at "Fiskimálaráðið [hevur ikki skrivað] út fiskiloyvi til B1 aftur, vegna tað, at báturin, sambært teimum upplýsingum sum liggja í málinum, ikki hevur rætt til fiskiloyvi smb. § 31 í lógini um vinnuliga fiskiskap."

Fiskimálaráðið hevur ikki gjørt nakað yvirlit yvir skjøl í málinum, hevur ikki greitt nærri frá tulkning síni av lógini og kunngerð sambært henni. Fiskimálaráðið hevur ikki lýst umstøðurnar í málinum og hevur ikki vilja kanna egnu skrásetingar sínar, um báturin fyrr er skrásettur sum B2.

Fiskimálaráðið hevur eisini sent okkum rokning fyri innlit hjá B í egið fyrisitingarmál.

Lógásetingar

Núverandi orðingin av § 31 í lógini var soleiðis grundað í uppskotinum:

"Um tað mundið loyvisskipanin varð sett í verk í fyrri helvt av 1990-árunum, vóru nógvir feroyskir bátar, sum av ymiskum ávum ikki vóru í vinnu og tiskil ikki søktu um ella finga veiðiloyvi og fiskiloyvi útskrivað. Uppskotið ber í sær, at heimild verður at skriva hesum bátum fiskiloyvi."

Ásetingin í § 31, Stk. 2 um, at "[bátar í bólki 5, sum vóru skrásettir í Føroyum fyri 1. januar 1995 og framvegis eru skrásettir, kunnu, hóast ásetingarnar í stk. 1, fáa útskrivað fiskiloyvi] ", hevur sostat till endamáls at feroyskir bátar, sum ikki hava søkt um veiði og fiskiloyvi, tó kunnu fáa fiskiloyvi, um teir hava verið í Føroyum um tað mundið, tá skipanin var sett í verk, og framvegis eru tað, í øllum færum slíkir sum hava verið til fiskiskap og hava avreitt.

Ásetingin hevur **ikki** til endamáls at leggja dent á *skráseting* men heldur á *tilknýti*.

Lítil ivi kann vera um, at B1 var ein av bátunum, sum ætlanin var skuldi hava loyvi:

- B1 hevur uttan iva kunna verið skrásett alla tíðina,
- B1 hevur einans havt tilknýti til Føroya og einans verið í Føroyum,
- B1 var í Føroyum og var partvíst vinnuliga rikin (avreitt) tá skipanin kom,
- og B1 hevur fleiri ferðir fingið skrivað út fiskiloyvi.

Meting

Eg haldi, at B1 skal hava sama bývi, sum báturin hevur fingið frammanundun, og at talan er um eina skeiva, formalistiska grundgeving at vísa til skráseting sum *treyt fyri at fáa útskrivað fiskiloyvi*, talan er í mesta lagi um ein próvreglu - skrásetingin ber prógv um tilknýti og vinnuligan rakstur.

Sjálvt um tulkningin hjá Fiskimálaráðnum var tann rætta, so merkir tað, at Fiskimálaráðið fleiri ferður hevur áður skrivað út loyvi til B1 at B hevur í góðari trúgv væntað at fingið loyvið endurnýggja, hevur *berettiget forventning* um at fáa nýtt loyvi útskrivað.

Klagan

Vegna B skal eg tí klaga um:

- 1) At B ikki hevur fingið fiskiloyvi eftir umsókn til bátin B1.
- 2) At Fiskimálaráðið hevur brúkt eina skeiva tulkning av rættarstøðuni.
- 3) At Fiskimálaráðið ikki hevur nøktandi upplýst og grundgivið málið.
- 4) At Fiskimálaráðið hevur ólógliga kravt gjald fyri umsøkjarans eigna innlit.

At enda fari eg at heita á umboðsmannin um at brúka full nøvn í møguligari endurgeving á heimasíðu ella í ársfrágreiðing.

Skjølini í málinum hjá okkum eru hjáløgd og lýst á næstu síðu."

Málgongd

Sambært skjølunum, hevur tann málgongdin, sum hevur týðning fyri viðgerð mína av hesum málinum, verið hendan:

Við skrivi, dagfest 2. okt. 2002 og móttikið í Fiskimálaráðnum 4. okt. 2002, hevur B søkt um fiskiloyvi til B1.

Við skrivi, dagfest 14. jan. 2003, hevur Fiskimálaráðið sent B soljóðandi skriv: "Fiskimálaráðið hevur móttikið umsókn tygara um fiskiloyvi til bátin "B1", dagfest 4. okt. 2002.

Tá báturin er bygdur í 1983 og skrásettur 26. mars 1999, verða tygum biðin um at upplýsa um báturin hevur verið skrásettur áður, og um so er, at upplýsa navn/nøvn og havnakeningarnummar.

Í lógini um vinnuligan fiskiskap frá 26. mars 2002, § 31, stk. 2, er sett sum treyt fyri at fáa útskrivað fiskiloyvi, at báturin er skrásettur fyri 1. januar 1995."

Við skrivi, dagfest 2. mai 2003, sendi A Fiskimálaráðnum soljóðandi skriv:

"Eg skal boða frá, at eg umboði B í hesum máli. Eg fari fyrst av øllum at biða um avrit av øllum skjølum í málinum. Eg havi:

- skriv frá tykkum dagfest 7. mai 1999
- skriv frá tykkum dagfest 23. august 2000
- skriv frá tykkum dagfest 14. januar 2003

Fatan mín av málinum er henda: Nýggja skipanin kemur í gildi við lógini um vinnuliga fiskiskap frá 1994. Tá vóru nógvir bátar, sum vórðu ríknir partvíst vinnuliga, t.d. partar av árinum ella sjómenn vóru í landi, og tá kundu rógva út.

Millum hesar bátar var B1. B1 fær eftir nýggju skipanini loyvi at reka húkaveiði í øllum førum:

- tíðarskeiðið 7. mai 1999 til 31. august 1999
- tíðarskeiðið 1. september 2000 til 28. februar 2001

Til ber helst hjá tykkum at siga, hvørji tíðarbil annars er talan um.

Núverandi orðingin av § 31 í lógini var soleiðis grundað í uppskotinum:

"Um tað mundið loyvisskipanin varð sett í verk í fyrru helvt av 1990-árunum, vóru nógvir føroyskir bátar, sum av ymiskum ávum ikki vóru í vinnu og tískil ikki søktu um ella fingi veiðiloyvi og fiskiloyvi útskrivað. Uppskotið ber í sær, at heimild verður at skriva hesum bátum fiskiloyvi."

Ásetingin í § 31, stk. 2 um, at "[bátar í bólki 5, sum vóru skrásettir í Føroyum fyri 1. januar 1995 og framvegis eru skrásettir, kunnu, hóast ásetingarnar í stk. 1, fáa útskrivað fiskiloyvi] ", hevur sostatt til endamáls at føroyskir bátar, sum ikki hava søkt um veiði og fiskiloyvi tó kunnu fáa fiskiloyvi, um teir hava verið í Førovum um tað mundið, tá skipanin var sett í verk, og framvegis eru tað.

Ásetingin hevur **ikki** til endamáls at leggja dent á *skráseting* men heldur á *tilknýti*

- B1 hevur uttan iva kunnað verið skrásett alla tíðina,
- B1 hevur einans havt tilknýti til Føroya og einans verið í Føroyum,
- B1 var í Føroyum og var partvíst vinnuliga rikin tá skipanin kom,
- og B1 hevur fleiri ferðir fingið skrivað fiskiloyvi.

Tískil meti eg, at B1 skal hava sama loyvi, sum báturin hevur fingið frammanundan, og at talan er um eina skeiva, formalistiska grundgeving at vísa til skráseting sum *treyt fyri at fáa útskrivað fiskiloyvi*, talan er í mesta lagi um ein próvreglu - skrásetingin ber prógv um tilknýti og vinnuligan rakstur.

Fiskivinnustovan hevur áður skrivað út loyvi til B1 og eigur at endurnýggja hetta loyvi. Verður tað ikki gjørt í næstum, fari eg at biða tykkum um kæravegleiðing, og fari eg annars at fremja neyðugar kærur til umboðsmann Føroya Løgtings, umframt at søkja skaðaendurgjald í rættinum til tess at vinna hesi rættindi aftur.

Eg vænti at hoyra frá tykkum í næstum."

Við teldubrævi, sent 17. juni 2003, hevur A sent D, fulltrúa soljóðandi áheitan:

"Góði D

Vísandi til samrøðu okkara herfyri, havi eg fylgjandi at føra fram:

- 1) Eg heiti á tykkum um at svara brævi mínum skrivliga.
- 2) Eg heiti á tykkum um at geva mær fult innlit beinanvegin.
- 3) Eg haldi fast um, at B hevur rætt til umbidna loyvið, annaðhvørt í samsvar við løgtingslógina ella tí hann fleiri ferðir hevur fingið hetta loyvi.
- 4) Um nakar kærumøguleiki er í málinum, biði eg tykkum upplýsa mær tað.
- 5) Eg vóni at tit taka undir við at leggja málið fyri løgtingsins umboðsmann, um so er, at ongin kærumyndugleiki er.
- 6) Havi eg ikki fingið innlit og grundgeving fríggjadagin, fari eg kortini at leggja málið fyri umboðsmannin.
- 7) Annars er báturin fyrr skrásettur undir navninum B2. B keypti bátin í 1988."

Við skrivi, dagfest 20. juni 2003, hevur Fiskimálaráðið svarað A soleiðis:

"Vísandi til skriv tygara dagfest 2. mai 2003 og teldupost tygara frá 17. juni 2003 verður sagt frá at Fiskimálaráðið ikki hevur skriva út fiskiloyvi til B1 aftur, vegna tað at báturin, sambært teimum upplýsingum sum liggja í málinum, ikki hevur rætt til fiskiloyvi smb. § 31 í lógini um vinnuligan fiskiskap.

§ 31. Talið av veiðiloyvum, ið koma undir fiskidagaskipan og skipan við hjáveiði eftir botnfiskasløgum á føroysku landleiðunum í hvørjum bólki av fiskiførum undir føroyskum flaggi, er

talið av veiðiloyvum, sum varð útskrivað frá landsstýrinum 1. januar 1995. (Við LI nr. 50, frá 20. mai 1996 verður øll greinin orðað av nýggjum.)

Stk. 2. Bátar í bólki 5, sambært § 29, stk. 1, sum vóru skrásettir í Føroyum fyri 1. januar 1995 og framvegis eru skrásettir, kunnu, hóast ásetingarnar í stk. 1, fáa útskrivað fiskiloyvi sambært § 5, stk. 4, 1. pkt. (Við LI. nr. 38, frá 26. mars 2002 verður nýtt stk. 2 sett inn.)

Viðv. upplýsningi í teldupostinum tygara frá 17. juni 2003 um at báturin fyrr var skrásettur undir navninum B2, skal verða sagt frá at ikki er møguligt hjá okkum at finna fram til hesa skráseting uttan at sýslunummarið verður uppgivið.

Somuleiðis skal verða sagt frá at § 31. Stk. 2. í lógini, aftur varð broytt í fyrst í mai 2003. Nú skal landstýrismaðurin áseta treytirnar í kunngerð. Hendan kunngerð er ikki gjørd enn."

Við skrivi, dagfest 20. juni 2003, hevur Fiskimálaráðið sent A avrit av skjølunum viðvíkjandi B1 og eina rokning fyri: "8 stk. skjøl í samb. við alment innlit" áljóðandi 27,00 kr.

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna hetta málið nærri og sendi við skrivi, dagfest 1. juli 2003, klaguna til ummælis hjá Fiskimálaráðnum eins og biðið var um øll skjølini í málinum. Ummælisfreistin varð sett til 4 vikur.

Tá umboðsmaðurin einki hevði frætt aftur frá Fiskimálaráðnum, sendi hann við skrivi, dagfest 27. aug. 2003, Fiskimálaráðnum eina áminning og bað um at fáa umbidna tilfarið beinanvegin.

Í telefonsamrøðu 28. aug. 2003 bað D, fulltrúi um at fáa svarfreistina longda til 5. sept. 2003, og varð hetta játtað.

Tá umboðsmaðurin framvegis ikki hevði fingið umbidnað tilfarið frá Fiskimálaráðnum, sendi hann við skrivi, dagfest 11. sept. 2003, landsstýrismanninum í fiskivinnumálum eina áheitan um at bera so í bandi, at umbidnað tilfarið bleiv latið umboðsmanninum skjótast gjørligt.

Við skrivi, dagfest 12. sept. 2003, hevur Fiskimálaráðið latið umboðsmanninum hesar viðmerkingarnar til málið:

"Víst verður til skriv tygara frá 1. juli 2003 og 27. august 2003 viðvíkjandi klagu frá A vegna B (B1), har Fiskimálaráðið verður biðið um at ummæla kæru málinum viðvíkjandi.

Klagan er í 4 punktum og verður ummælið bygt upp rundan um hesi. Innan komið verður til at ummæla sjálvi klagupunktini, verður alment greitt frá um viðurskifti viðvíkjandi veiðu- og fiskiloyvum fyri smærri útróðrabátar.

Almennar viðmerkingar

Frá mars 1994, tá lógin um vinnuligan fiskiskap varð sett í gildi, varð kravt, at eisini smærri bátar skuldu hava veiðuloyvi og fiskiloyvi fyri at kunna reka vinnuligan fiskiskap. Mannagongdin varð, at allir bátar, sum søktu um veiðu- og fiskiloyvi, fingi hetta játtað og kundu sostatt reka vinnuligan fiskiskap. Við lógarbroyting í mai 1996 (løgtingslóg nr. 50 frá 20. mai 1996) verður reglan í § 31 um, at talið av fiskiførurum ikki skal verða meiri enn tað talið av veiðuloyvum, sum varð útskrivað pr. 1. januar 1995, við gildi frá 1. juni 1996 víðkað til eisini at fevna um smærri útróðrabátarnar. Sostatt varð talið av veiðu- og fiskiloyvum nú avmarkað.

Løgtingið viðgjörði aftur skipanina við veiðu- og fiskiloyvum fyri smærri útróðrabátar á vári 2002. Við løgtingslóg nr. 38 frá 26. mars 2002 varð í § 31, stk. 2 ásett, at bátar í bólki 5, sum vóru skrásettir í Føroyum fyri 1. januar 1995 og framvegis eru skrásettir, kunnu, hóast ásetingarnar í stk 1, fáa útskrivað fiskiloyvi. Ásetingin í stk. 1 segði, at talið av loyvum varð avmarkað til talið pr. 1. januar 1995. Samstundis varð hugtakið veiðuloyvi strikað fyri smærri útróðrabátarnar.

Lógarbroytingin frá mars 2002 ásetti sostatt, at talið av bátum í bólki 5 - útróðrabátar undir 15 tons - nú ikki beinleiðis varð avmarkað til eitt tal av loyvum útskrivað pr. ávísan dag, men kundi hvør bátur, sum varð skrásettur fyri 1. januar 1995 fáa fiskiloyvi.

Sum skrásettur bátur er at rokna bátur, sum antin hevur verið skrásettur beinleiðis í skipaskrásetingini ella í bátayvirlitinum á sýsluskrivstovunum. Sostatt kundi bátur, sum fyrstu ferð varð skrásettur 1. januar 1995 ella seinni ikki fáa útskrivað fiskiloyvi til vinnuligan fiskiskap.

Í málinum viðv. B1 kemur tó fram, at hóast báturin ikki verður skrásettur fyrr enn 26. mars 1999, varð skrivað eigarinum fiskiloyvi í 1999 og seinni við. Til hetta er at siga, at Fiskimálaráðið á heysti 1996 tók prinsippiella avgerð um at útskriva eigarum av bátum, sum ikki luku treytina um veiðuloyvi og høvdu verið skrásettir framman undan, fiskiloyvi vísandi til § 5, stk. 4 um avmarkað fyribils rættindi í einum ávísam fiskiári. Tó fingur bátar, sum frá tá av blivu innfluttir, ikki fiskiloyvi.

Fiskimálaráðið praktiseraði hesa mannagongd, til løgtingið í mars 2002 beinleiðis ásetti, at bert bátar, sum vóru skrásettir fyri 1. januar 1995, kundu fáa fiskiloyvi.

Løgtingið hevur við løgtingslóg nr. 80 frá 8. mai 2003 strikað ásetingina viðv. skráseting fyri 1. januar 1995. Nú er tað heimilað landsstýrismanninum í kunngerð at áseta nærri reglur fyri umsiting av fiskiloyvum í bólki 5. Henda kunngerð er tó ikki gjørd enn.

Svar upp á klagupunkt

Klagupunkt 1) At B ikki hevur fingið fiskiloyvi eftir umsókn til bátin B1.

Sum greitt frá oman fyri samtykti løgtingið í mars 2002, at bert bátar, ið vóru skrásettir fyri 1. januar 1995, kundu fáa fiskiloyvi. Til dags dato er ikki skjalprógvað, at báturin B1 hevur verið skrásettur fyrr enn í mars 1999. C, ið er fyrrverandi eigarin av bátinum undir navninum m/b B2, hevur fyri Fiskimálaráðnum upplýst, at hann ikki hevði bátin skrásettan. Tá løgtingið í mars 2002 samtykkir, at bert bátar skrásettir fyri 1. januar 1995 kunnu fáa fiskiloyvi, hevur Fiskimálaráðið ikki annað val enn at nokta teimum bátum, sum ikki lúka hesa treytina, fiskiloyvi - eisini hóast Fiskimálaráðið ár framman undan hevur skrivað bátunum fiskiloyvi, Lóggávvaldið hevur ásett treytir, sum Fiskimálaráðið sum fyrisingarmyndugleiki má rætta seg eftir.

Klagupunkt 2) At Fiskimálaráðið hevur brúkt eina skeiva tulkning av rættarstöðuni.

Fiskimálaráðið metir, at ásetingin í § 31, stk. 2 skal tulkast soleiðis, at tað er avgerandi, um báturin hevur verið skrásettur ella ikki. Er báturin ikki skrásettur fyri 1. januar 1995, er ikki heimild at skriva honum fiskiloyvi. Fiskimálaráðið tekur ikki undir við, at lógarásetingin um skráseting er tengd at tilknýti til vinnuligan fiskiskap frammanundan. Um løgtingið ynskti, at so skuldi verið, hevði tað allar móguleikar at seta tað inn í lógina.

Í klaguni verður upplýst, at B rak bátin vinnuliga í tíðarskeiðum fyri 1994, tá hann var heima. Um B rak vinnuligan fiskiskap og avreiddi, er lítið hugsandi, at báturin ikki eisini var skrásettur, tí avreiðingarskipanin kravdi, at báturin hevði eitt havnakeningarnúmer.

Klagupunkt 3) At Fiskimálaráðið ikki hevur nøktandi upplýst og grundgivið málið.

Fiskimálaráðið sendir B skriv 14. januar 2003, har biðið verður um upplýsingar um skrásetingarviðurskipti m/b B1 viðvíkjandi, samstundis sum upplýst verður, at § 31, stk. 2

ásetir, at fyri at fáa fiskiloyvi, skal báturin hava verið skrásettur fyri 1. januar 1995. Sostatt verður B kunnaður um, hví Fiskimálaráðið ynskir hesar upplýsingar.

B letur ikki Fiskimálaráðnum hesar upplýsingar, men 2. mai 2003 verður skriv frá A adv. ft. móttikið í Fiskimálaráðnum, har hann boðar frá, at hann umboðar B. Heldur ikki hann letur Fiskimálaráðnum umbidnu upplýsingarnar.

Í skrivinum frá A verður ført fram, at B1 var til vinnuligan fiskiskap fyrst í nítiárunum. Fram er komið, at B keypti bátin í 1988. Var B1 til fiskiskap nevnda tíðarskeið, hevði undir vanligum umstøðum verið væntandi, at eigarin av bátinum, varð skrásettur sum B1, hevði eitt skrásetingarskjal at leggja fram. Tvørturímóti er einans eitt skrásetingarskjal frá mars 1999 til skjals.

Um báturin veruliga var skrásettur fyri 1. januar 1995 og upplýsingar vórðu givnar Fiskimálaráðnum antin sum avrit av skrásetingarskjali ella havnakenningsnr., hevði Fiskimálaráðið kunnað sett í verk eitt leitiarbeiði at finna skrásetingina í skjølum á Skipaskrásetingini, ið hevur avrit av skrásetingunum á sýsluskrivstovunum. Men Fiskimálaráðið hevur til dags dato ikki fingið slíkar upplýsingar. Tí hevur Fiskimálaráðið ikki annað at halda seg til enn skrásetingarskjalið frá mars 1999.

Fiskimálaráðið metir seg við støði í teimum upplýsingum, tí er givið um m/b B1, hava upplýst nøktandi og grundgivið fyri støðutakan ráðsins

Klagupunktur 4) At Fiskimálaráðið hevur ólógliga kravt gjald fyri umsøkjarans egna innlit

Fiskimálaráðið skal ásanna, at tað ikki hevði grundarlag fyri at krevja gjald fyri skjøl, sum innlit er givið í. Um rokningin er goldin, verður peningurin sendur aftur. Er rokningin ikki goldin, verða stig tikin at strika hana."

Við skrivi, dagfest 16. sept. 2003, vórðu viðmerkingarnar frá Fiskimálaráðnum sendar A til ummælis við einari ummælisfreist áljóðandi 3 vikur.

Við skrivi, dagfest 22. sept. 2003, hevur A latið umboðsmanninum hesar viðmerkingarnar:

"Hervið viðmerkingar mínar til skriv frá fiskimálaráðnum.

Skjøl

Fyrst av øllum loyvi eg mær at spyrja, um fiskimálaráðið hevur sent skjølini í málinum? Eg vil helst vita, um vit hava somu skjøl.

Tulking

Fiskimálaráðið roynir at seta fram ta fatan, at fiskimálaráðið sum fyrisingarmyndugleiki einans fæst við at rætta seg eftir treytum, sum lóggávvaldið ásetur, t.d. praktiseraði fiskimálaráðið frá 1996 eina skipan við loyvum til - knappliga - "løgtingið í mars 2002 beinleiðis ásetti, at bert bátar, sum skrásettir vóru fyri 1. januar 1995, kundu fáa fiskiloyvi."

Veruleikin er tann, at fiskimálaráðið bæði tekur initiativ til nærur allar broytingar í lógini, og at fiskimálaráðið í praksis ella í kunngerð fyllur út lógina á teimum punktum, har hon er ógreið, ella har lógfaktum ella lógfylgjur mangla, tí lógin ikki hevur forútsæð tær.

Lógin er greið tá viðvíkur eldri bátum skrásettir áðrenn 1995. Lógin tykist eisini greið, tá viðvíkur 'yngri' bátum, sum verða smíðaðir ella innfluttir: teir sleppa ikki upp í part. Lógin er hinvegin ógreið, tá ræður um ein serligan ból, nevniliga teir bátar, sum eru til, men ikki eru skrásettir í tíðarskeiðnum frá 1. januar 1995 og frameftir, og sum so líðandi verða skrásettir og fáa fiskiloyvi frá fiskimálaráðnum.

Tá løgtingið í 2002 tók undir við, at skráseting áðrenn 1995 skuldi vera avgerandi, eru í øllum førum tveir tulkingarmøguleikar:

- A. Løgtingið vildi taka loyvi aftur frá øllum eldri bátum, sum ikki høvdu fingið skrásetingina í lag fyrr enn eftir 1995, løgtingið valdi harvið at lóggeva við afturvirkandi kraft og taka loyvi frá bátum, sum høvdu fingið loyvi sambært praksis hjá fiskimálaráðnum, eini praksis, sum bygdi á ta sannroynd, at sera nógvir smábátar í Føroyum hava ikki verið skrásettir.
- B. Løgtingið tók undir við, at yngri bátar ikki skuldu sleppa við í skipanina; fyri at kunna skilja ímillum eldri og yngri bátar, var skráseting áðrenn 1. januar 1995 brúkt sum atlit, sum próvgrund. Men hvørki uppskotið frá fiskimálaráðnum ella viðgerðin á løgtingi vóru varug við, at nakrir bátar vóru, sum hvørki vóru 'eldri bátar' ella 'yngri bátar' - hesin millumbólkurin eru teir, sum vóru til áðrenn 1995, men sum ikki vórðu skrásettir fyrr enn seinni.

Eg eri ikki í iva um, at móguleiki B er nærri veruleikanum, sí tað, eg fyrr havi skrivað í hesum máli. Tað má síggjast púra greitt í viðmerkingunum, um ein tinglóg er ætlað at hava afturvirkandi kraft. Tá 'eldri bátar skrásettir eftir 1/1 1995' høvdu fingið loyvi eftir siðvenju hjá fiskimálaráðnum, má henda siðvenja hava verið kend fyri løgtinginum, um løgtingið skal ætlast at hava viljað brotið við grundleggjandi prinsippir um rættartrygd við í 2002 at áleggja hesum bátum at skráseta seg átta ár frammanundan.

Í dag er lógin so aftur broytt. Nú tykist ikki vera nakar tulkningarivi viðvíkjandi 'eldri bátum skrásettir eftir 1/1 1995', men alíkavæl tykist fiskimálaráðið halda uppá, at tulkning A í hesum førinum er tann rætta, og at hon framvegis útilokar eisini teimum bátum, sum fiskimálaráðið fyrr hevur latið fáa loyvi.

Viðmerking til fiskimálaráðið - 1: B hevur ikki fingið loyvi

Sum omanfyri nevnt haldi eg ikki, at tulkningin hjá fiskimálaráðnum viðvíkjandi bátum sum B1 er røtt, tí talan er um ein eldri bát, sum er skrásettur eftir 1/1 1995, og sum hevur fingið fiskiloyvi, og fingið tað endurnýggja fleiri ferðir. Slíkir bátar eru ikki greitt fevndir av regluni, ið ætlað er at útihysa yngri, ella nýggjari bátum, sum ongantíð vóru komnir uppí part.

Eg haldi tí framvegis, at B skuldi havt fingið loyvi.

Eg skilji tó ikki heilt greitt, um fiskimálaráðið heldur, at loyvi nú kann gevast eftir lógbroytingina í 1993. Tí heiti eg á umboðsmannin um at biða fiskimálaráðið gera støðu sína greiða hesum viðvíkjandi.

Viðmerking til fiskimálaráðið - 2: Skeiv tulkning

Um sjálva tulkningina havi eg viðmerkt til omanfyri.

Hvat viðvíkur avreiðingum, so hevur fiskimálaráðið ikki fyrr tikið henda próvspurningin upp. Verður málið avgjørt endaliga nú, vænti eg, at tað kemur fiskimálaráðnum til skaða, at ráðið ikki hevur upplýst henda spurning fyrr enn nú.

Eftir at B1 fekk "... " hevur avreiðingin verið skrásett undir tí merkinum.

Viðmerking til fiskimálaráðið - 3: nøktandi upplýsing og grundgeving

Tað ber ikki til eftir boðum í 2003 at skráseta ein bát í 1994. Tí hava hvørki B ella eg kunna sent inn nakrar upplýsingar um skráseting áðrenn 1/1 1995.

Tá eg heitti á fiskimálaráðið um at taka málið til viðgerðar av nýggjum, fekk eg einans grundgeving um, at "skjøl í málinum vísa...". Skrivið frá mær 2. mai 2003 er als ikki viðgjørt, og støða er ikki tikin til tað. Ikki fyrr enn í skrivinum til umboðsmannin 12. september er nøkur verulig viðgerð hend. Men serliga hesir spurningar verða ikki viðgjørdir:

1. At ásetingin **ikki** hevur til endamáls at leggja dent á *skráseting* men heldur á *tilknýti*.
2. At tá loyvi einaferð er givið eigur tað at verða endurnýggjað, (grundreglan um *berettiget forventning*),
3. Um fleiri skjøl eru at finna viðvíkjandi málinum, serliga skjøl, sum vísa nær Bannars hevur fingið fiskiloyvi.

Tí haldi eg fast um, at málið var ikki nøktandi upplýst ella grundgivið.

Viðmerking til fiskimálaráðið - 4: rokning

Her tykjast vit at vera samdir. Eg vóni bert, at hetta nú er prinsippiella stöðan hjá fiskimálaráðnum, og at umboðsmaðurin nýtir høvi at úttala seg um spurningin.

'Berettiget forventning', lógmotivir og málgongd

Eg haldi ikki fiskimálaráðið hefur viðgjørt spurningarnar um berettiget forventning, um mína fatan av lógmotivunum, ella um mína fatan av málgongdini, herundir hvørji skjøl eru at finna.

Tað er tí kanska frægast, at fiskimálaráðið fær høvi at svara uppá hesar spurningar, áðrenn málið verður endað."

Við skrivi, dagfest 24. sept. 2003, vórðu viðmerkingarnar frá A sendar Fiskimálaráðnum til ummælis við einari ummælisfreist áljóðandi 3 vikur.

Við skrivi, dagfest 22. sept. móttikið 6. okt. 2003, hefur A sent umboðsmanninum soljóðandi skriv:

"Tú hefur sent mær yvirlit yvir skjøl í málinum. Í øllum førum hesi skjølini vænta í:

- fiskiloyvi 7. mai 1999
- fiskiloyvi 23. augsut 2000
- fylgiseðil 20. juni 2003

Hartil koma fleiri fiskiloyvi, sum B ikki hefur goymt.

Um báturin fyrr hefur verið skrásettur kann einans fiskimálaráðið staðfesta. Hetta kann gerast við at ganga ígjøgnum smábátaskrásetingarnar, ið eru til í pappírsformi."

Við skrivi, dagfest 15. okt. 2003, hefur Fiskimálaráðið latið umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

"Vísandi til skriv frá Løgtingsins Umboðsmanni dagfest 24. september 2003, har biðið verður um viðmerkingar til viðmerkingarnar frá A dagfest 22. september 2003, verður boðað frá at Fiskimálaráðið ikki hefur serstakar viðmerkingar um metingarnar frá A, men hefur viðgjørt málið um fiskiloyvi til m/b B1, vísandi til svar okkara dagfest 20. juni 2003 eftir lógartekstinum. Eingin tulkning er gjørd og eingin umhugsan um undantak. Mett varð ikki, at møguleiki er fyri undantakið smb. lógini.

B1 varð ikki skrásett fyrr enn 25. mars 1999. Sambært lógarbroytingini í LI. nr. 38, frá 26. mars 2002, har nýtt stk. 2 varð sett inn í § 31 í lógini um vinnuligan fiskiskap, hevði báturin ikki rætt til fiskiloyvi.

Av tí at báturin ikki varð skrásettur fyrr enn 25. mars 1999, hevði hann ikki veiðiloyvi, sum varð útskrivað frá landsstýrinum 1. januar 1995 og tí heldur ikki rætt til fiskiloyvi smb. í LI. nr. 50, frá 20. mai 1996, ið var galdandi reglan fyri 26. mars 2002.

Í klaguni til Løgtingsins Umboðsmann dagfest 30. juni 2003 kemur fram nýggj upplýsing, at C, ..., áður átti bátin undir navninum B2. Í telefonsamrøðu fyrst í juli 2003 segði C Fiskivinnustovuni frá, at báturin B2 ikki var skrásettur.

Við hesum má metast, at avgerðin í svari Fiskimálaráðsins dagfest 20. juni 2003, var endalig."

Við skrivum, dagfest 21. okt. 2003, boðaði umboðsmaðurin pørtunum frá, at hann ikki helt tað vera neyðugt við framhaldandi partshoyringum í hesum málinum, at málið fór at vera tikið upp til endaliga viðgerð, og at hendan

viðgerðin væntandi fór at taka umleið 2 mánaðir. Seinastu skrivini frá pørtunum vórðu eisini send hinum partinum til kunningar.

Við skrivum, dagfest 19. des. 2003, boðaði umboðsmaðurin pørtunum frá, at hetta málið orsakað av fleiri øðrum tungum málum ikki fór at verða viðgjørt fyrr enn í januar 2004.

Niðurstøða

Avgerðin um fiskiloyvi

Í løgtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap stóð upprunaliga m.a.:

“§ 5.

...

Stk. 3. Veiduloyvi sambært hesi lóg er góðkenning, ið Føroya Landsstýri veitir ávísum fiskifari at veiða á føroysku landleiðunum og á leiðum uttanfyri føroysku landleiðirnar. Veiduloyvi verður útskrivað fyri eitt ár í senn.

Stk. 4. Fiskiloyvi sambært hesi lóg er tann rættur, sum Føroya Landsstýri hevur latið eigara av ávísum fiskifari, sum hevur veiduloyvi sambært stk. 3, at veiða ávísu nøgd úr ávísum fiskastovnum á ávísum leiðum í ávísum fiskiári.

...

§ 7. Vinnuligur fiskiskapur sambært hesi lóg kann bert fara fram við fiskiførum, sum sambært ognarviðurskiftunum eru heimahoyrandi í Føroyum og hava veiduloyvi eftir § 5, stk. 3.

...

§ 28. Felags kvotupartar verða ásettir fyri hesar fimm bólkar av fiskiførum á føroysku landleiðunum:

Bólkur 1: Stáltrolarar yvir 400 Hk, lemmatrolarar

Bólkur 2: Stáltrolarar yvir 400 Hk, pør

Bólkur 3: Stállínuskip yvir 110 BRT

Bólkur 4: Útróðrabátar yvir 20 BRT

Bólkur 5: Útróðrabátar undir 20 BRT

...

§ 31. Talið av veiduloyvum, sum fáa egna kvotu ella felagskvotu í hvørjum bólki av fiskiførum undir føroyskum flaggi, er tað talið, sum varð útskrivað frá landsstýrinum til fiskifør 20 BRT ella meira í 1993.”

Við løgtingslóg nr. 69 frá 18. august 1998 um broyting í lóg um vinnuligan fiskiskap fekk § 5, stk. 3, hesa orðing:

“Veiduloyvi sambært hesi lóg fyri fiskifør, onnur enn tey, ið koma undir bólk 5 sambært § 28, stk. 1 er góðkenning, ið landsstýrismaðurin veitir ávísum fiskifari at veiða á føroysku landleiðunum og á leiðum uttanfyri føroysku landleiðirnar. Veiduloyvi sambært hesi lóg fyri fiskifør í bólki 5 sambært § 28, stk. 1 er góðkenning upp til fimm ár, ið landsstýrismaðurin veitir ávísum fiskifari at veiða á føroysku landleiðunum og á leiðum uttanfyri føroysku landleiðirnar.”

Við løgtingslóg nr. 38 frá 26. mars 2002 um broyting í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap var í § 5, stk. 4 sett inn nýtt soljóðandi pkt. 2:

“Fyri fiskifør, ið koma undir bólk 5 sambært § 28, stk. 1, krevst tó ikki veidiloyvi fyri at fáa tillutað fiskiloyvi.”

Við somu løgtingslóg fekk § 7, stk. 1, 1. pkt. í lóg um vinnuligan fiskiskap hesa orðing:

“Vinnuligur fiskiskapur sambært hesi lóg kann bert fara fram við fiskiførum, sum sambært ognarviðurskiftunum til eina og hvørja tíð eru heimahoyrandi í Føroyum og hava veiduloyvi eftir

§ 5, stk. 3 ella fiskiloyvi eftir § 5, stk. 4, 2. pkt., ella hvørs eigarar hava fingið fiskiloyvi til fyríbils ella avmarkað rættindi sambært § 5, stk. 4, 3. pkt.”

Við somu lögtingslóg fekk § 31 í lógini um vinnuligan fiskiskap hesa orðing:

“Talið av veiðiloyvum, ið koma undir fiskidagaskipan og skipan við hjáveiði eftir botnfiskasløgum á føroysku landleiðunum í hvørjum bólki av fiskiførum undir føroyskum flaggi, er talið av veiðiloyvum, sum varð útskrivað frá landsstýrinum 1. januar 1995.

Stk. 2. Bátar í bólki 5, sambært § 29, stk. 1, sum vóru skrásettir í Føroyum fyri 1. januar 1995 og framvegis eru skrásettir, kunnu, hóast ásetingarnar í stk. 1, fáa útskrivað fiskiloyvi sambært § 5, stk. 4, 1. pkt.”

Sambært hesi orðing av § 31, stk. 2, sum var galdandi, tá B við skrivi, dagfest 2. oktober 2002 søkti um fiskiloyvi til B1 var tað sostatt eitt treytaleyst krav, at talan skuldi vera um bát, sum var skrásettur í Føroyum fyri 1. januar 1995 og framvegis var skrásettur her.

A hevur í klaguni víst til viðmerkingarnar undir § 31, nevniliga, at tað vóru nógvir føroyskir bátar, sum ikki vóru í vinnu í fyrru helvt av 1990-árunum, og sum tískil ikki hava søkt um ella fingið veiðu- og fiskiloyvi, og at tað við lógarbroytingini í mars 2002 skuldi gerast møguligt at útskriva hesum bátum fiskiloyvi. A hevur í hesum sambandi ført fram, at ætlanin við hesari lógargreinini ikki hevur verið, at dentur skuldi leggjast á skráseting, men heldur á tilknýti.

Eg haldi ikki, at tað í viðmerkingunum til § 31, stk. 2 ella eftir tí, sum annars er upplýst í málinum, er grundarlag fyri at halda, at treytin um, at báturin skuldi vera skrásettur í Føroyum áðrenn 1. januar 1995 og framvegis skuldi vera skrásettur, ikki skuldi takast bókstaviliga. Lógin sigur púra greitt, at tað vóru bátar, sum vóru skrásettir pr. 1. jan. 1995, og sum framvegis vóru skrásettir, sum kundu fáa fiskiloyvi. Eg dugi als ikki at síggja, at nøkur andsøgn er millum lógartekstin og hendan partin av viðmerkingunum. Bátar, sum ikki hava verið skrásettir áðrenn 1. jan. 1995, kundu ikki fáa fiskiloyvi við heimild í § 31, stk. 2.

Eftir tí, sum er upplýst í málinum, má tað leggjast til grund, at umrøddi báturin á fyrsta sinni er skrásettur í mars 1999, og sostatt ikki var skrásettur áðrenn 1. januar 1995.

Tað var sostatt, sum § 31, stk. 2 tá var orðað, eingin heimild til at játta umsóknini hjá B um fiskiloyvi. Avgerðin hjá Fiskimálaráðnum um ikki at játta fiskiloyvi er tí eftir mínum tykki røtt.

Í klaguni verður ført fram, at sjálvt um tulkingin hjá Fiskimálaráðnum er tann rætta, so átti B kortini at havt fingið fiskiloyvi, tí at hann bæði í 1999 og 2000-2001 hevði fingið útskrivað fiskiloyvi, og at hann tí hevði “en berettiget forventning” um at fáa útskrivað nýtt fiskiloyvi.

Hertil er at siga, at hóast báturin B1 hevur fingið loyvi til at reka húkaveiðu í tveimum avmarkaðum tíðarskeiðum í ávikavist 1999 og 2000-2001, gevur hetta ikki í sjálvum sær B grundarlag fyri at ganga út frá, at hann eisini fór at fáa fiskiloyvi aftaná lógarbroytingina frá 26. mars 2002.

A hefur harumframt fært fram, at Fiskimálaráðið hvørki hefur lýst ella grundgivið málið á nøktandi hátt.

At Fiskimálaráðið ikki hefur lýst málið á nøktandi hátt, eri eg ikki samdur í. Við skrivinum, dagfest 14. jan. 2003, hefur Fiskimálaráðið greitt B frá treytunum og biðið hann upplýsa, um báturin hefur verið skrásettur fyrr, og undir hvørjum navni og havnakeningarnummari hetta var. Hetta er júst ein liður í tí at lýsa málið, soleiðis, at Fiskimálaráðið kann taka avgerð viðvíkjandi umsóknini frá B. Fiskimálaráðið hefur í skrivinum til A, dagfest 20. juni 2003, upplýst, at tað ikki ber til hjá teimum at finna fram til eina møguliga skráseting av bátinum, uttan so, at teir fáa at vita táverandi havnakeningarnummarið á bátinum. Hesar upplýsingar eru ikki latnir Fiskimálaráðnum, og tí haldi eg einki grundarlag vera fyri at fýlast á viðgerðina hjá Fiskimálaráðnum hesum viðvíkjandi.

§ 23 í Fyrisitingarlógini er soljóðandi:

“Ein grundgeving fyri eini avgerð, skal hava eina tilvísing til tær rættarreglur, sum avgerðin er grundað á. Í tann mun, avgerðin eftir hesum reglum hvílir á eini fyrisitingarligari meting, skal grundgevingin eisini tilskila tey høvuðsfyrilit, ið hava verið avgerandi fyri útinningini av metingini.

Stk. 2. Grundgevingin skal eisini um neyðugt hava eina stutta frágreiðing viðvíkjandi teimum veruligu umstøðunum, sum hava havt stóran týðning fyri avgerðina.

Stk. 3. Grundgevingin kann verða avmarkað í tann mun áhugi partanna í at kunna nýta kunneika til hesa til røkjan av sínum tørvi má metast at eiga at víkja fyri avgerandi umhugsni fyri honum sjálvum ella øðrum privatum ella almennum áhugamállum, jbr. § 15.”

Fiskimálaráðið hefur í avgerðini, sum er send A við skrivi, dagfest 20. juni 2003, víst á, at B1 ikki hevði rætt til fiskiloyvi sambært § 31 í lógini um vinnuligan fiskiskap, ið verður endurgivin í skrivinum.

Við tað, at talan er um eina lógarásetta treyt, sum ikki er lokin, haldi eg grundgevingina hjá Fiskimálaráðnum lúka krøvini í § 23, stk. 1 í Fyrisitingarlógini. Hinvegin hevði tað sambært § 23, stk. 2 í Fyrisitingarlógini verið rættast, um Fiskimálaráðið í avgerðini beinleiðis hevði víst á, at talan var um bát, ið ikki var skrásettur undan 1. januar 1995, og at umsøkjarin tí ikki hevði rætt til fiskiloyvi. Av tí, at treytin beinleiðis framgongur av § 31, stk. 2 í lógini um vinnuligan fiskiskap, soleiðis sum reglan var orðað tá, og umsøkjarin skuldi verið tann nærmasti til at vita, at báturin ikki var skrásettur undan 1. januar 1995, geri eg ikki meira við hendan spurning.

Eg haldi tí sum heild ikki grundarlag vera fyri at gera meira við hendan partin av klaguni.

Skjalainnlit

Sambært § 16, stk. 3, 3. pkt. í Fyrisitingarlógini kann Landsstýrið áseta reglur um gjald fyri avrit og makaskjøl.

Við heimild í hesi reglu hefur Landsstýrið gjørt kunngerð nr. 199 frá 15. desember 1993 um gjald fyri avrit og fotoavrit eftir Fyrisitingarlógini. § 1 í hesi kunngerð er soljóðandi:

“Gjald verður ekki kravt fyri fyrsta eintakið av einum avriti ella fotoavriti av einum skjali, ið sambært § 9 í fyrisingarlógini verður latið partinum í viðkomandi máli.”

Talan er tí um eina grundleggjandi misskiljing, tá Fiskimálaráðið sendir advokatinum rokning fyri avrit av skjølum í sambandi við alment innlit. Tá ein advokatur, sum umboðar ein part í einum máli, vendir sær til myndugleikan og biður um innlit í hetta málið, er als ikki talan um alment innlit sambært Innlitslógini, men um partsinnlit sambært kap. 4 í Fyrisingarlógini.

Fiskimálaráðið hevði tí ikki heimild at senda advokatinum rokning fyri avritini av skjølunum í málinum. Fiskimálaráðið hevur í skrivi sínum til mín, dagfest 12. sept. 2003, eisini viðurkent, at hetta er eitt mistak, sum verður rættað. Eg geri tí ikki meira við hendan spurningin.

Joen H. Andreassen
umboðsmaður